

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podání stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva

1. Evropský soud pro lidská práva je mezinárodní institucí, která za určitých podmínek může přijímat stížnosti osob dovolávajících se porušení práv zaručených evropskou Úmluvou o lidských právech a základních svobodách (dále jen "Úmluva"). Tato Úmluva je smlouvou, již se 45 členských států Rady Evropy zavázalo zachovávat určitá základní práva a svobody jednotlivce a soukromých právnických osob. Tato práva a svobody jsou formulovány jednak v Úmluvě samotné, jednak v dodatkových protokolech k ní (Protokoly č. 1, 4, 6, 7, 12 a 13). Česká republika jako nástupnický stát po bývalé České a Slovenské Federativní Republice je vázána Úmluvou od 18. března 1992.

2. Domníváte-li se, že jeden ze států, které Úmluvu ratifikovaly, porušil k vaší újmě některé ze základních práv, můžete se obrátit na Evropský soud pro lidská práva (dále jen "Soud"). Tento se však může zabývat jen stížnostmi na porušení práv zakotvených v Úmluvě nebo v protokolech a není odvolacím soudem ve vztahu k národním soudům, nemá pravomoc rozhodnutí národních orgánů rušit nebo je měnit. Nemůže ani přímo ve váš prospěch intervenovat u orgánu, jehož rozhodnutí napadáte.

3. Soud nepřijímá stížnosti, pokud směřují proti státu, který Úmluvu nebo příslušný protokol nepodepsal, anebo pokud se týkají skutečností, které nastaly před pevně stanoveným datem, od kterého je ten který stát Úmluvou nebo příslušným protokolem vázán.

4. Soudu můžete předložit stížnost směřující proti aktu orgánu veřejné moci (nejčastěji soudu) některého ze států vázaných Úmluvou. Soud se nemůže zabývat stížnostmi namířenými proti jednotlivcům nebo nestátním institucím.

5. Než se na Soud obrátíte, musíte vyčerpát všechny prostředky nápravy, které zákonodárství daného státu předepisuje a které by mohly zabránit stavu, kvůli němuž se na Soud chcete obrátit. Je tedy třeba se odvolat až k nejvyšší soudní instituci daného státu příslušné v dané věci (např. u stížností týkajících se porušení základních práv a svobod v České republice je to zpravidla Ústavní soud). Pokud ovšem napadáte rozsudek, zejména odsuzující, není nutné žádat o obnovu řízení po vyčerpání řádných opravných prostředků. Při podání těchto opravných prostředků byste měli znát a respektovat procesní předpisy, zejména lhůty, které jsou v nich předepsány. Pokud bylo například vaše podání zamítnuto jako opožděné či z důvodu nerespektování procesní podmínky, soud se pravděpodobně nebude vaší stížností meritorně zabývat.

6. Jakmile nejvyšší příslušná instance rozhodne, můžete v šestiměsíční lhůtě podat svoji stížnost k Soudu. Směřuje-li vaše stížnost proti odsouzení, běží tato lhůta od doručení konečného rozhodnutí a nikoli od zamítnutí eventuálního návrhu na obnovu řízení. Soud se nebude moci vaší záležitostí zabývat, pokud před uplynutím šestiměsíční lhůty Soudu alespoň ve stručné formě nevyložíte předmět a skutkové okolnosti Vaší stížnosti.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Fyzická osoba

Právnická osoba

Na Soud se může obrátit v zásadě každá soukromá osoba (tj. jednotlivec nebo soukromá právnická osoba), která se domnívá, že jeden ze států vázaných Úmluvou porušil některé ze základní práv a svobod této osoby.

Postup řešení

Zastoupení advokátem není nutné, je ovšem doporučováno. Pro nemajetné stěžovatele existuje bezplatná právní pomoc, ovšem nikoli bezprostředně při podání stížnosti. Pokud nebudete mít prostředky na úhradu výdajů v souvislosti s právním zastoupením, budete moci o bezplatnou právní pomoc později požádat.

Na vaši stížnost odpoví tajemník Soudu. Je možné, že si od vás vyžádá další dokumenty, informace nebo doplňující vysvětlení týkající se stížnosti, popř. vás požádá o vyplnění formuláře stížnosti. V případě, že by přijatelnost vaší stížnosti narážela na evidentní překážku, upozorní vás na ni. Nemůže vás však informovat o právních předpisech státu, proti kterému je vaše stížnost namířena.

Tajemník Soudu vás bude vždy informovat o dalším průběhu řízení o stížnosti. Není-li nařízeno jednání, probíhá řízení o stížnosti písemně, a proto není potřebné, abyste osobně navštívili sídlo Soudu.

Stížnost je přidělena určité sekci Soudu složené ze soudců.

Stížnost může být odmítnuta jako zjevně nepřijatelná jednomyslným rozhodnutím tříčlenného soudcovského výboru. Není-li takto rozhodnuto, posuzuje stížnost sedmičlenný senát sekce Soudu (senáty rozhodují vždy většinou hlasů). I senát může prohlásit stížnost za nepřijatelnou zcela nebo zčásti; v případě, že senát stížnost neodmítne v plném rozsahu, oznámí ji vládě žalovaného státu s výzvou k zaujetí stanoviska k přijatelnosti a odůvodněnosti stížnosti. Nastoluje-li stížnost zásadní právní otázku, může senát sekce případ postoupit velkému sedmnáctičlennému senátu Soudu.

K objasnění právních otázek, které stížnost vyvolává, může senát nebo velký senát nařídit veřejné ústní jednání; v takovém případě je právní zastoupení povinné. Během posuzování případu může být stížnost také urovnána smírnou cestou.

Soud zpravidla v řízení o stížnosti vydá rozhodnutí o přijatelnosti; je-li stížnost alespoň zčásti přijatelná, rozhoduje Soud v meritu věci rozsudkem.

Stížnost je třeba v písemné podobě zaslat tajemníkovi Soudu na adresu:

Au Greffier de la Cour européenne des Droits de l'Homme
Conseil de l'Europe
F - 67075 Strasbourg Cedex
France

Stížnost lze napsat i v češtině.

Vyřizuje

Výlučně u Evropského soudu pro lidská práva, adresa viz výše

Potřebné doklady

Váš první dopis by měl obsahovat:

krátké shrnutí předmětu vaší stížnosti, tj. vylíčení skutečností, na které si stěžujete, a v čem spatřujete porušení svých základních práv a svobod,
uvedení práv zaručených Úmluvou nebo jejími protokoly, jejichž porušení shledáváte,
výčet vnitrostátních prostředků nápravy (žaloba, odvolání, stížnost, dovolání, ústavní stížnost), které

jste využili,

seznam rozhodnutí státních orgánů vztahujících se k vaší záležitosti, jejich datum, stručný obsah a název orgánu, který je vydal. Ke svému dopisu současně přiložte kopie těchto rozhodnutí (dokumenty, které předložíte, vám nebudou moci být vráceny; je tedy ve vašem zájmu zaslat kopie, ne originály).

Potřebné formuláře

Formulář: [Stížnost \(k Evropskému soudu pro lidská práva\)](#)
- [Vysvětlující poznámky pro vyplnění stížnosti k Soudu](#)

Správní a jiné poplatky

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

Lhůty pro vyřízení

Soud není vázán lhůtami pro vyřízení stížností. Vzhledem ke vzrůstajícímu počtu nově podaných stížností může řízení o důvodné stížnosti trvat i řadu let.

Další účastníci (dotčení) postupu

Stížnost směřuje vždy proti určitému státu; žalovaný stát je tudíž účastníkem řízení od doby, kdy je stížnost oznámena vládě tohoto státu.

Na řízení mohou participovat i členský stát Rady Evropy, jehož je stěžovatel občanem, a také jiné státy, nevládní organizace nebo soukromé osoby, kterým účast na řízení povolí předseda senátu.

Další činnosti jsou po vás jako žadateli požadovány

Poskytnutí dalších dokumentů, informací nebo doplňujících vysvětlení týkajících se stížnosti, včasné odpovědi na výzvy Soudu.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

243/1998 Sb., o podpisu Protokolu č. 11 k Úmluvě o ochraně lidských práv

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (Evropská úmluva o lidských právech) a její protokoly: Úmluva spolu s protokoly č. 1, 2, 4, 6 a 7 byla zveřejněna ve Sbírce zákonů pod č.

[209/1992](#) Sb., protokol č. 9 byl publikován pod č. 41/1996 Sb. a protokol č. 11 pod č. 243/1998 Sb.

Soud postupuje podle Úmluvy a svého jednacího řádu.

Opravné prostředky

Rozhodnutí, jimiž se stížnost nebo její část prohlašuje za nepřijatelnou, nelze zvrátit.

U meritorních rozsudků sedmičlenného senátu mohou obě strany požádat o postoupení věci velkému senátu, a to ve tříměsíční lhůtě ode dne vydání rozsudku. Kolegium pěti soudců velkého senátu rozhodne akceptovat žádost jen tehdy, jde-li ve věci o závažnou otázku výkladu Úmluvy nebo o závažný problém obecného významu.

Rozhodnutí velkého senátu jsou vždy konečná.

Sankce v případě nedodržení předepsaných povinností

Soud se nebude moci stížností zabývat.

Návod je zpracován podle právního stavu ke dni 1. 8. 2004

Zdroj: MSp ČR

